

זמני השבת

יחסיים תל-אביב חיפה באר-שבע	7:08	6:59	7:07	6:51
כניסת השבת	8:06	8:08	8:07	8:05
אאת השבת				

ממתק לישבת

נהנים עם איצי

איצי, הקבר שלי מוטי: יכול לבוא אלי כקור?

לא יודע, צריך לשאול את אמא. מי זה מוטי הזה?

כמה זמן אתם חברים?

כולל היום?

כן...

יום!

שלום לך יומי הקור, היום, במשך תפלת שחרית, הסתכלתי על התפלה של חברי נפתלי. כשסימנו, החמאתי לו: "אתה מסתכל כל הזמן רק בסדור ומתפלל ברע, במתינות... ממש כאלו אתה נמצא בפתח והמורה, הרב גדליה, עומד ומשיג עליך".

נפתלי משך בכתפו: "בדאי שאני יודע שהרב גדליה לא כאן. אבל כנראה שהוא עשה אתנו עבודה טובה במשך השנה. התפלה הזו, כבר הפכה להרגל אצלי. גם מבלי שאחשב על זה. פשוט כך זה יוצא".

כששמעתי אותו אומר כך, הבנתי פתאום את מה שהסביר הרב בדרשתו אתמול על הפסוק "והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה".

ישנו פרוש המשמש במלה "עקב" בצורה מעניינת: יהודי צריך להגיע למצב שבו כמה שיותר מצוות ומעשים טובים הופכים להיות אצלו כמו העקב שברגל; חלק ממנו. חלק מההרגלים הכי פשוטים ובסיסיים שלו, כמו עקב שכל הגוף עומד עליו... עכשו יש לי חשק לבדק מה נמצא בעקב שלי. האם גם אצלי יש דברים קדושים וטובים, בתוך ההרגלים הבסיסיים שלי? אתה הרי כבר מכיר אותי... אולי תדע לספר לי, מה יש לי, ובמה אני צריך עוד להשתפר?

שלך, אלי

נקי מאשמה

תקציר: הרב שמואל, הידוע בולנה בלמדנותו, מעניק לר' יוסל הלואה גדולה פקפת 'אפילו חסדים' שלו. בתמורה הפסד, מחזיר ר' יוסל את חובו, אך מעטפת הפסד מסתמרת בין דפי הגמרא... הרב שמואל אינו מאמין לר' יוסל שהפסד החזר, וקב בקל העיר מדברים על "יוסל הרפאי". הרב שמואל פזמינו לדון תורה...

תקציר: בזכות קננו הינו שנגלם, 'הבין' המפקד הרומאי שגיס השתפר והחליף את הפגזים.. מונבו ונדעו נצלו! אה, הינו נמצא עכשו רבנו יוחנן?

86 המלך החדש

גדעון ומונבו התקדמו פנימה ביראה. אולי מתפלל הוא בזוית האהל. אך רבנו יוחנן לא נראה בשום מקום. מחשבות מפחידות חלפו בראשם ברגע הראשון, ואז נזכר גדעון. "בטח הלך רבנו לפגש את שר הצבא; את אספסינוס! הלוא רק לשם כך יצא את ירושלים!".

הם הציצו זה בעיני זה. לא היה צורך לדבר. שניהם רצו עכשו את אותו דבר. מונבו שאל בהסוס. "אתה לא חושב שיהיה זה מסכן מדי? אם יתפסונו מאזינים לפגישה הסודית הזו, עונש נענש!".

"פעמים. גם על זה שאנחנו מסתובבים מחוץ לאהלנו... חיד גדעון. "ואף על פי כן הלוך גלה, ונסתתר מתחת לכנף האהל. ענק הוא אהלו של השר, ורחבים כנפיו. איש לא יראנו!".

הנכבדים קדו עמקות. "הודעה חשובה עד מאוד בפנינו. קיסר רומא מת... וחשובי רומא בחרו במלך חדש - אתה הוא המלך החדש!".

אספסינוס העיף מבט נדהם בחכם היהודי. הוא צדק! זה היה רגע חשוב מאוד בחייו של אספסינוס. מה עושים עכשו? ובכן, הצעד הראשון בו עליו לנקט הוא, כמובן, למהר לנעל את הנעל השנייה! לא יאה לקיסר רומא להופיע עם נעל אחת בלבד.

הוא התכופף לנעל את הנעל על רגלו השנייה ו... לא הצליח! כאלו שהרגל השמינה פתאום. זה היה מוזר מאוד ולא נעים. לכן, החליט אספסינוס בלב תושיה, להוריד את הנעל הראשונה וזהו! הוא גחן שוב ונסה לחלץ את הנעל הראשונה ו... לא הצליח! מה קורה פה היום!?

הוא לכסן מבט אל האורח היהודי. רק הוא בחקמתו יוכל לפתור את החידה. רבנו יוחנן חיד. "שמועה טובה תדשו עצם, אמר שלמה מלכנו. זו הסבה שרגליך השמינו!".

"ומה אעשה?", הביט אספסינוס בכפות רגליו בחרדה, וחשב כי איננו רוצה בשום אופן להתחיל את מלכותו כך, ברגל שמאל...

המשך יבוא

כל הנוכחים תקעו מבטם בחכם היהודי.

בניית משפחת גאולה

שרי: בל הקב"ד לאבא על הרעיון! כה יותר טוב מלגדל לבד עגבניות בחצר הבית?

צביקה: שמי לב, בינתים אנחנו עוד לא מגדלים כאן שום עגבניות! אנחנו רק הופכים את האדמה.

פיני: למה באמת אתם עושים את זה? פקדם האדמה היתה הרבה יותר ישרה!

שרי: תבין, לפני שזרעים משהו באדמה צריך לחרש אותה. ככל שהאדמה יותר חרושה, היא תוכל להצמיח יותר טוב.

אבא: וזה מזכיר לבלנו שיאנחנו עדין נמצאים ב"שבועה דנקמתא" - שבוע שבועות של הפטרות נחכה, הבאים אחרי תשועה באב. כה קרה בתשועה באב? "ציון שדה תחרש" - אלו פלים קשות ובאבות פתוך גבואת החרון. הנביא אפר שירושלים תחרב כל כך, עד שיחרשו אותה בשדה... אבל, אחרי החרון, רבי עקיבא ראה בפלים האלו עצמן, גם את הנחמה...

צביקה: אהה, אני מבין! כי החרושה היא פעלה שמינה צמיחה. כך החרון הקשה, הוא עצמו כבר פעלה של הבנה והתחלה לאאלה השלמה ולבנין הפקדש השלמי, הנצחי.

התברר שהאיש צבע את זקנו ונסה להתחזות לאורח בלתימכר בעזרת המשקפים הכהים, אולם הרב זהה מיד את קולו. על פני כל הנוכחים עלה חיוך, וה'עד' הסתלק מהמקום בבשת פנים.

בימנה כותבת הרבנית חנה, רעיתו של רבי לויצחק, כי בעקבות המאורע והמתח שהיה כרוך בו נפל בעלה למשכב למשך שבועים.

לא חלפו הימים והרב נדרש להתמודד עם רדיפות הדת מצד השלטון הקומוניסטי. הוא עמד ללא חת על משמר היהדות, חזק את יהודי העיר לדבק בתורה ובמצוותיה, ובסופו של דבר נאסר והגלה.

כותבת הרבנית בזכרונותיה:

"החטאים שהשלטונות נסו 'לתפר' לבעלי הגדרו נהול תעמולה כנגד המקמל וקיום קשרים עם מדינות זרות. משמעות הדבר היתה שבעלי הוא 'אויב העם', עוון שדינו עניש מות. אולם הם לא הצליחו לבסס האשמה זו, ולכן בעלי הגדר 'אלמנט מסכן לחברה', דבר המחייב את הרחקתו מחברת בני-אדם בכלל ומיהודים בפרט, כדי שלא תהיה לו השפעה על איש".

בשנת תרצ"ט (1939) נאסר הרב, ולאחר מאסר ממשך, שבו נחקר וענה, נשלח לחמש שנות גלות בכפר צ'לי בקזחסטן. בעקבות קשיי המאסר והגלות חלה הרב, ובתם תקופת הגלות עבר לעיר אלמה-אטה בקזחסטן, ושם נסתלק בכ' במנחם-אב תש"ד (1944).

מחכימים ונהנים

מטבע גוררת ציצית

כשבקר רבי יוסף-יצחק מלויבאוויטש בפעם הראשונה בארצות הברית (בשנת תר"צ), הכינו פעם לכבודו מסבת מלוה-מלכה שאלה הזמנו אנשים חשובים בקהלה. באותה מסבה נכחו גם שני יהודים עשירים והרבי העניק לכל אחד מהם מטבע של כסף לסגלה ולברכה. לאחד אמר לשמר את המטבע בכיסו, ואלו לשני הורה לתפר את המטבע ב'טלית קטן' שלו.

הכל התפלאו על ההוראה המוזרה, ובפרט שלראשון לא אמר הרבי כך. כשהלך הרבי, אמר העשיר השני: "אני מתפלא מאוד על ההוראה שצוני הרבי לתפר את המטבע ב'טלית קטן' שלי, בשעה שאינני נוהג כלל ללבש ציצית". אור"ז הבינו הכל את כוונתו של הרבי...

המהלכים שיש לנקט. בסופו של דבר הצליחו החסידים במאבקם. רבי לויצחק נבחר לרב העיר. אולם ההתנגדות כלפיו לא פסקה.

זמן לא-רוב לאחר התמנותו גלה הרב כי אחד השוחטים בעיר, שוחט ותיק, בן למשפחה ענפה ובעל קשרים רבים, אינו ממלא את תפקידו כראוי. הרב הורה להשעותו מהעבודה למשך כמה חודשים.

החלטת הרב חוללה סערה. מקרבו של השוחט הותיק החליטו להעמיד את הרב הצעיר על מקומו. הם הזמינו אותו לבית-הדין, ומולו התייצב עד שהציג את עצמו כנוסע המבקר בעיר. לטענתו במקרה נזדמן באותו יום לבית השחיטה וראה את אשר ארע, והדברים לא היו כפי שקבע הרב. העד נשבע על עדותו.

העד היה יהודי בעל זקן אדמוני, מרכיב משקפים כהים, ועדותו נשמעה אמינה. פתאום נשמע קולו של רבי לויצחק: "הלוא זה דוד המשגיח. שקרן שכמותך! מדוע אתה אומר שאתה נוסע המבקר בעיר?!"

בלבד. אליהם חברו נציגי הקבוצות שלא שמרו תורה ומצוות, ובראשם גביר העיר, שהתנגדו בכל תקף למנוי רב חסידי למשרה המכבדת.

תומכיו של הרב היו בעקר החסידים ורב המתפללים בבתי-הכנסת, אולם הם היו חסרי ידע והתמצאות בכללי המשחק הפוליטיים, והסכויים להצלחה היו קלושים.

אחד ממנהיגי הבכירים של ההסתדרות הציונית בעיר היה המהנדס סרגי פבלוביץ'. בילדותו נקרא שמרל פיטלס, וגדל במשפחה חסידית, אך במרוצת הזמן התרחק מדרך אבותיו, החליף את שמו ואמץ לו דרך חיים רחוקה מיהדות.

המשכילים וחרביהם נתנו בו את עיניהם, בתקוה שהתייצבותו כנגד הרב תכריע את הכף. סרגי היה אדם נבון ובעל מעמד חברתי גבוה, ובכוח השפעתו היה סכוי רב שיוכל למנוע את מנויו של בן משפחת שניאורסון למשרה הבכירה.

אולם סרגי בקש להכיר את ה'אויב' מקרוב, ועל כן בקש פגישה אישית עם הרב. שש שעות ישבו הרב וסרגי ושוחחו, ובסיום הפגישה יצא סרגי מלא התפעלות מאישיותו של הרב הצעיר. באותו רגע נהפך לאחד המצדדים הנלהבים ביותר במנויו.

זה היה מהפך יוצא דופן. מחזה משעשע היה לראות את סרגי יושב לצד חסידים עטורי זקן ופאות, מסביר להם את חקי הממשל, משתף אותם בתרגילי הבחירות וזן עמם על

קוראים בענין

רבנות ללא חת

לא במהרה גאות רבי לויצחק שניאורסון לקבל עליו את הרבנות בעיר יקטרינוסלב (כיום דניפרופטרובסק) שבאוקראינה. אמנם זו היתה עיר גדולה, בעלת קהלה יהודית בת כשבעים אלף נפש, אולם רב תושביה היהודים היו משכילים וחפשיים בדעותיהם. לצדם התגוררו בעיר יהודים שהשתיכו ל'מתנגדים', ורק מעט מהתושבים היו חסידים.

תחלה נסה רבי לויצחק הצעיר להתקבל לרב בעיר אחרת, רחוקה יותר. זה היה לאחר תקופה שבה היה סמוך על שלחן חותנו, הרב מאיר-שלמה ינובסקי, רבה של העיר ניקולייב. הוא בקר בעיר, נפגש עם התושבים ומצא חן בעיניהם. רק מכשול אחד עמד בדרכו - התקנון קבע כי הרב צריך לעמד למבחן בכמה נושאים, בשפה הרוסית.

רבי לויצחק החליט להענות לאתגר. במשך כמה חודשים שקד על למוד השפה הרוסית והתכונן למבחן. אולם בהגיעו לשם נאמר לו כי עליו להכיר גם את כתבי הדת הנוצרית. רבי לויצחק לא הסס לרגע. בורבמקום בטל את המבחן ונסע בחזרה לביתו.

חלף זמן מה ועל הפרק עמדה שאלת מנויו לרב העיר יקטרינוסלב. הקהלה בעיר נחצתה לשני מחנות. היו שטענו כי רבי לויצחק צעיר מדי, שכן היה אז כבן שלוששים ואחת

דמות מהפרשה

יוסף הנהג

השמש להטה בחוץ והבריחה אנשים לחדרים ממוזגים, או לפחות למקומות בעלי צל נעים. נהגתי ברכב הממוזג, מודה להשם הטוב על החכמה שנתן לברואיו להמציא המצאות מועילות כל כך. מה היינו עושים בלי המזגן?

בקצה הרחוב ראיתי אדם עומד, מושיט ידו ומנסה לעצר 'טרמפ'. הוא הזיע בשמש הקופחת, ואני האטתי, עצרתי לידו והזמנתי אותו להפנס אל הרכב הקריר.

"תודה רבה לך!", אמר והתרנח בכסא, הסיר את כובעו ומחה אגל זעה. "אני בדרך כלל לא עוצר טרמפים", הוסיף, "אבל היום, החם..."

"בשמחה!", אמרתי לו. "שמעתי מרב חשוב כי בימינו מצות הכנסת אורחים מתקיימת בעקר על ידי הזמנת עובדי ארח אל המכונית. אז תודה לך שאתה מזכה אותי במצוה זו!"

"ואני שמעתי", הוסיף הטרמפיסט, "שעל מצוה זו נאמר 'והיה עקב תשמעון - אלו מצוות שאדם דש בעקבו', כי הרי את הרכב מפעילים באמצעות כף הרגל, על דושות הגז והבלמים..."

"יפה מאוד!", נהנית. "זו אמרה נאה", צין הטרמפיסט. "אבל הפרוש על פי תורת החסידות הוא, שהמצוות צריכות לפעל בכל האדם, מקדקד ראשו ועד עקב רגלו. כל כולו צריך להיות מנח במצוה! אם האדם מפנים את המצוות שהוא מקים, בכל גופו ממש, אז הוא זוכה לכל הברכות הכתובות בפרשה".

מגלים עולם

הפחם, המשמש להפקת אנרגיה, מצוי במדינות שונות. כמיות גדולות ממנו כורים בסין, בארצות הברית, בהודו, ברוסיה, באוסטרליה, בדרום אפריקה ובפולין.

בתחלה, היה הפחם נכרה במקומות שבהם הוא היה קרוב לפני הקרקע. במשך השנים, נעשתה חדרה לשכבות התחתונות של האדמה באפן הבא: מנהרות ארוכות הפורשות בצורה אפקית לשם כרית הפחם, ומתוכן על ידי מנהרות אנכיות - מוציאים את הפחם, שואבים מים ומספקים אויר לכורים.

בעבר, כפרים שלמים שהיו סמוכים למכרות הפחם, ובהם התגוררו בדרך כלל אנשים עניים, הפכו להיות 'כפרי כורים', בשל העבודה שכל תושביהם החלו כבר מגיל צעיר מאוד לעבד ככורי פחם.

